

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

IV. leto.

V Gorici, kimavec 1883.

9. zvezek.

Goriška nadškofija

in

cerkvena okrajina Ilirskega kraljestva.

Cerkvena okrajina, ki spada k njej večina naše slovenske zemlje, je dobila zopet svojega verhovnega pastirja; milostivi gospod **Alojzij Matija**, dosadanji škof poreško-puljski, so odbrani za kneza nadškofa goriškega ter metropolita v Ilirskem kraljestvu. S kolikim veseljem se je sprejelo to imenovanje na Goriškem, kjer so preblagi gospod rojeni, kjer so tudi prav do letos živeli ter ko zgleden duhovnik splošno spoštovanje si pridobili, tega nam ni treba praviti, ker je znano vsemu narodu našemu. S kolikim veseljem je gotovo navdalo to imenovanje zlasti družine sv. Frančiška, ki so v deželi, naj si bodo prvega ali tretjega reda, tudi tega ne bomo razkladali, ker se kaj takega lažje misli in čuti, kaker z besedami izreče. Na prvem škofovskem sedežu nedanjšnjega Ilirskega kraljestva pozdravljamo svojega častitljivega brata po sv. Frančišku in gotovi očetovske ljubezni in mogočnega varstva Njegove Prezvzišenosti obetamo nasproti otročjo vdanost, ponižno, verno podložnost.

Pa tudi izunaj Goriškega po ostalih slovenskih deželah se otroci svetega Frančiška po pravici smejo veseliti z nami, z nami

smejo vsi katoliški Slovenci zaupljivo obračati oči k najvišjemu duhovniku slovenskemu.

Da nas bodo častiti bravei prav umeli ter da bodo mogli vedeti in sami soditi, kaj je in kaj ima biti goriški nadškof, kaj goriška nadškofija našemu narodu, pogledjmo nekoliko nazaj v cerkveno zgodovino domovine naše slovenske. Naši prededi so bili, kakor je znano, izmej vseh Slovenov prvi, ki so sprejeli vero Kristusovo. Spreobrnili so jih nekoliko nemški misijonarji zaljeburški, nekoliko laški iz Ogleja ali Akvileje. Oglejska cerkev je bila v starem času čez mnoge druge mogočna in imenitna; tamkajšnji škofje so se nazivali patrijarhe in njih duhovna oblast je segala po določbi cesarja Karla Velikega proti severu notri tja do reke Drave, po sadanjem Kranjskem, Koroškem in Štajerskem. Na oni strani imenovane reke pa se je začejala oblast nadškofa zaljeburškega. To je bilo tako več sto let, vse do prejšnjega stoletja. Ali drugi časi, druge potrebe! Papež Benedikt XIV. je leta 1752 po želji in prizadevanju cesarice Marije Terezije odpravil oglejski patrijarhat ter na mestu njega vstanovil dve nadškofiji, goriško in videmsko. V Avstriji je stopil torej na mesto oglejskega patrijarha nadškof goriški, ki je imel pod duhovno oblastjo svojo ne le samo grofijo Goriško in Gradiščansko, temuč tudi večino Kranjskega, Koroško in Štajersko pa do reke Drave in deloma celo še onstran Drave. Od začetka je bila torej goriška nadškofija vsaj 6 do 7 krat tolika, kakor je dandanašnji. Po volji cesarice vstanoviteljice je sin njen Jožef II. novemu nadškofu podelil naslov kneza nemškega cesarstva, in ta čast je imela tudi nadalje sklenjena biti z goriškim nadškofijstvom. Grof Karel Mihael Atems (*Attems*) je bil prvi, ki je sedel na novi nadškofovski stolici. Vladal je srečno od leta 1752 do 1774. Naslednik mu je bil grof Rudoljf Jožef Edling, ki si je upal vstavljati se samemu cesarju Jožefu II., ko se je začel vtikati v cerkvene reči. Ali s tem si je nakopal veliko nemilost; cesar je prisilil pobožnega, gorečega škofa k odpovedi, ki jo je papež sprejel leta 1784, in Gorica je čast nadškofijskega in celo škofijskega mesta popolnoma izgubila. Nadškofijstvo je prestavil cesar Jožef v Ljubljano — pa le zato, ker ga ni mogel, kakor bi bil rad, v Gradec — za goriško grofijo, Terst in Pičan (Peden) v Istriji pa je vstanovil leta 1788 novo škofijo gradiščansko, ki jo je izročil dotadanjemu teržaškemu škofu Frančišku Filipu grofu Indzágiju (*Indzágij*). Ker pa v Gradiški ni bilo stanovanja za škofa, je Indzágij

še nadalje prebival v Terstu, dokler se je leta 1791 po smerti cesarja Jožefa škofijski sedež spet nazaj v Gorico prestavil. Tedaj se je škofija začela imenovati „goriška ali gradiščanska“, pa ker se je ob enem tudi teržaška zopet ustanovila, so se ji meje še bolj stisnile, kaker jih ji je bil Jožef določil. Škof Indzagij je vladal do leta 1816. Za njim je prišel leta 1819 Jožef Balant (*Walland*), ki je bil od začetka tudi le „škof goriški ali gradiščanski“. Ali tako ni imelo ostati. Cesar Franc je goriško škofijo zopet povikšal v nadškofijo ter ji poddružil škofije ljubljansko, teržaško, poreško in kerško (na otoku Kerku ali Velji). Goriška je pri tej priliki izgubila Vipavo, ki je prišla pod ljubljansko. Leta 1830 je papež Pij VIII. poterdil to preuredbo. Jožef Balant je vladal ko nadškof še do leta 1834. Za njim je prišel Frančišek Ksaverij Lušin, ki je bil prej skozi 10 let knez-škof tridentinski in potem nekaj časa latinski nadškof ljevóvski in primát v Galiciji. Njemu je podelil cesar Ferdinand I. zopet tudi knežji naslov, kaker je še zdaj sklenjen z nadškofijstvom goriškim. Frančišek Ksaverij je vmerl leta 1854 in leta 1855 so nastopili rajni Andrej Goljmajer (*Gollmayer*), ki so vladali do 17. sušca letošnjega leta.

Cesarju Francu se ima torej zahvaliti Gorica, da ima zopet nadškofa, ki je metropolit v Ilirskem kraljestvu ter naslednik patrijarha oglejskega v avstrijskem delu negdanjega patrijarhata.

Ali kaj je to: metropolit, in kje je tisto Ilirsko kraljestvo, da ga ni videti nikjer? „Metropolis“ se imenuje po gerško mesto, ki je tako rekoč mati drugih mest, ki jih je ustanovilo in sezidalo. V cerkvenem pomeau pa se imenuje metropola cerkev ali škofija, ki je ustanovila druge škofije, ki so ji ko hčere nekako podložne ostale. Tako je n. pr. zaljeburška škofija ustanovila kerško, labodsko, sekavsko, in še zdaj imajo zaljeburški knezi-nadškofje poleg navadnih nadškofovskih oblasti celo to, da imenovanim škofijam sami škofo izbirajo ali poterjujejo. Metropolit je torej nadškof, ki ima nekako oblast nad drugimi škofi v svoji cerkveni okrajini ter je prvi in najimenitniši mej ujimi. — Cerkevna okrajina goriške nadškofije pa je „Ilirsko kraljestvo“. Kaj in kedo so bili Iliri v starih časih, ne vtegnemo tu razkladati. Zадosti bo, ako omenimo le to, da je Napoleon I. Ilirske pokrajine imenoval južne avstrijske dežele, ki jih je bil pod-se spravil leta 1809, Istersko s Terstom, Goriško, Kranjsko, kos Koroškega, Hervaškega in Dolomacijo. Leta 1815 je vse te dežele Avstrija zo-

pet nazaj dobila in cesar Franc je združil Koroško, Kranjsko, Goriško, Istrijo in Terst z okolico v novo kraljestvo, ki ga je imenoval Ilirsko. To kraljestvo je imelo biti tudi posebna cerkvena okrajina pod verhovnim škofom goriškim. Vender je Koroško ostalo pod zaljeburškim ter je bil goriški nadškof le „metropolit v Ilirskem kraljestvu“, ne „Ilirskega kraljestva“.

Tako je goriška nadškofija velik del tega, kar je bilo od začetka neposredno v njeni duhovni oblasti, vsaj posredno zopet dobila pod-se.

Ali Ilirskega kraljestva meje niso imele same na sebi nikakršne tako rekoč notranje opravičenosti; zato se je to kraljestvo leta 1851 zopet odpravilo. Naslov kralja ilirskega pa so presvitli cesar še ohranili, in škofje goriški so ohranili z naslovom metropolita v Ilirskem kraljestvu do današnjega dne tudi vse pravice, ki so bile prvotno sklenjene s tem naslovom; njihova nadškofovska oblast obsega še zdaj vse dežele negdanjega Ilirskega kraljestva razen Koroške. Ali kakor meje tega kraljestva niso imele vzroka same v sebi, tako ga pač tudi meje sadanje goriške cerkvene okrajine, da naravnost govorimo, nimajo. Naj se nam ne šteje za prederznost, kakor bi hoteli učiti vlado, duhovno ali svetovno, ako tu pred vsem slovenskim svetom povemo svoje misli in želje v tem oziru. Učiti hočemo le preproste svoje bravce, da bodo vedeli Boga prositi za to, kar je v tem pogledu videti najkoristniše za cerkev in domovino, najprimerniše namenom ene in druge.

Goriška cerkvena okrajina ima zgodovinsko pravico ne le na Kranjsko, ki se ji prišteva, temuč tudi na južno Koroško in Štajersko noter do Drave. Ko slovenska cerkvena okrajina pa ima natorno pravico do vseh katoličanov našega rodu, ki so v obližju omenjenega prostora. Molimo torej, da bi se ji poddružili najprej, ako je božja volja, škofija lavantinska ali labodska na Štajerskem in kerška na Koroškem sè svojim slovenskim delom. Pravice, ki jih ima zaljeburški nadškof glede volitve kerškega in lavantinskega škofa, naj le ostanejo; ali vernejo naj se vsaj posredno pravice, ki jih ima tudi goriška nadškofija po zgodovini v imenovanih deželah. In ker naslov „metropolita in regno Illyriae“ dandanašnji nima več prave podlage, zakaj se ne bi spremenil v „metropolita Slavoniae austriacae“, kar bi bilo ravno tako stvari primerno, kakor zgodovinsko opravičeno?*) Naj se ne reče, da na imenu

*) „Slavonia“ ali „Sclavonia“ je namreč staro latinsko ime Slovenskega, in da to razločimo od „Slavonije“, Slovenskega, ki je pod oger-

ni nič ležeče. Navadno bi vtegnilo tako biti; vender se dajo misliti tudi okoliščine, ko bi bilo na pravem imenu mnogo ali vse ležeče. Pred vsem pa seveda nam gre za stvar in pravico, in če povdarjamo zgodovinske pravice, povdarjamo jih le, kjer in koliker se zlagajo z natorno pravico. Natorno pravica je namreč vedno pravica, zgodovinske pravice pa so krivice, kjer koli se ne vjemajo z natorno pravico. Natorna pravica pa je po naši misli taka, da naj se ogerski Slovenci v škofiji sobótiški (*Szombathely, Steinamanger*) in tisti, kar jih je še v sekavski, lavantinski škofiji, beneški Slovenci videmske nadškofije goriški nadškofiji odstopijo. Verni niso zavoljo škofij, temuč škofije zavoljo vernih. Škofija, ki glede enega dela svoje črede ne more izpolnjevati svoje apostoljske dolžnosti, mora sama vesela biti, ako najde sosednjo, ki ji dobre vesti lahko prepusti svoj drugorodni delež; iznebi se velike odgovornosti pred Bogom. In da n. pr. videmska nadškofija vže zdaj težko izpolnjuje svoje dolžnosti do tamkajšnjih Slovencev ter jih bode ščasoma čedalje težje, to morajo vedeti v Vidmu tako dobro kaker pri nas. V politiške meje se cerkev vender ne sme dati vklepati, kaker se drugod v resnici ne da; praška nadškofija seže na Prusko, vratislavska nasproti v Avstrijo. Prihodnji cerkveni zbor naše okrajine, ki ga mora želeti, komer je za napredek verskega življenja mej Slovenci, bi imel to reč sè vso resnostjo v roke vzeti ter ne odnehati, dokler ne dožene, kar je pravo pred Bogom in zdravo pametjo. Naj nihče ne reče, da bi po tem načelu nasproti videmska nadškofija mogla za-se térjati tukajšnje Lahe in Furlane. Keder bo na Laškem za Slovence tako poskerbljeno, kaker je pri nas za Lahe, mi jih bomo tam pustili z dobro vestjo; drugači pa nam ni mogoče. Ravno to velja menda popolnoma tudi o sobótiških Slovencih na Ogorskem in koliker toliko o sekavskih.

To je torej naša prva in poglobitna želja glede cerkvene okrajine „Ilirskega kraljestva“. Drugo, tudi silno važno, smo mi mogrede ravno omenili, vender morebiti ne bo napak, ako jo povdarimo še posebej z nekoliko besedami. Mislimo namreč okrajinske cerkvene zборе, kaker jih predpisuje ali priporoča občni cerkveni zbor tridentinski. Komu ni znano, koliko so pripomogli v novemjšem času okrajinski cerkveni zbori v severni Ameriki in Av-

sko krono, pravimo „Avstrijsko Slovensko — Slavonia austriaca“. V latinščini neznane oblike „Slovenia“ ne kaže vsiljevati.

straliji k razcvetu katoliškega življenja po tistih krajih? Ali ne bi mogli enako hasniti tudi pri nas? Škofjski zbor „*Nationis Germanicae et Slavonicae dioecesis Aquilejensis*“ je bil v Gorici vže leta 1600; pod prvim nadškofom, Atemzom, leta 1768 je bil vže tudi okrajinski cerkveni zbor. Ali je kaj takega dandanašnji manj mogoče?

O čem naj bi se posvetovali naši cerkveni zbori, to pač ni, da bi mi dopovedovali; vender si ne moremo kaj, da ne bi omenili ene stvari, ki smo o nji sicer tudi vže nekoliko krat govorili v „Cvetju“, ki se nam zdi pa tako važna in od druge strani tako v nemar puščena in malo cenjena, da ne bo odveč, ako tudi ob tej priliki še enkrat povzdignemo besedo.

Naša cerkvena okrajina ima v svojih južnih škofijah še zdaj nezamerlo pravico službe božje v slovenskem jeziku. Ni še zamerla, pravimo, pa če pojde po sadanjem nadalje, ne bo dolgo, da bo. Ali je pa to prav? Mi se ne moremo prepričati, da bi bilo. Dva svetnika, kaker Ciril in Metod, da bi bila za malo vredno, zaničljivo ali celo škodljivo stvar tolikanj hotela terpeti! In Rim bi jih zato hvalil, kaker jih v resnici: „*Cum autem eo nomine ab invidis accusarentur, quod sermonem slavonicum in perfunctione munerum sacrorum usurpavissent, causam dixere rationibus tam certis tamque illustribus, ut Pontifex et Clerus et laudarent homines et probarint.*“ (Brev.) — Sè vso odločnostjo torej naj bi se naša cerkvena okrajina postavila na stran sv. Cirila in Metoda ter pravico, ki jo ima, ne pustila žalostno konec jemati v pozabljenem isterskem zakotju; visoko naj jo povzdigne pred vsem svetom ter z modro previdnostjo raztegne čez vse svoje škofije!

Kaj torej, ali naj oživljamo mumije? Ali naj vpeljujemo „staroslovenščino“, ki ji dandanašnji niti glasov niti naglasov pravih ne znamo? Ali naj gojimo glagolico, ki se je dandanašnji učenjaki učenjakom ne upajo ponujati, izdajaje celo stare glagoliške rokopise v latinski ali ciriliški tiskanih knjigah? Niti — niti! Duha Cirilovega se mi deržimo, ne čerke njegove, ki je mertva! Sveti Ciril ni nerazumljivega mertvega jezika vpeljal v cerkev temuč pravo ljudsko slovenščino svoje dobe, ki so jo vsi verni njegovi razumeli in govorili, in pisal jo je, kaker je v tistih časih najbolje vedel in znal. Ali si moremo misliti, da bi delal dandanašnji drugači, da bi vpeljal nerazumljivo slovenščino ter pisal, kaker se v navadnem življenju ne piše in nigdar več ne bo

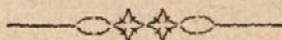
pisalo? Čudimo se torej prečastiti duhovščini dolu v Dolomaciji, da tako malo ume svetega Cirila, da hoče izgnati iz cerkve svoj živi narodni jezik ter z mrtvo Cirilovo slovenščino ga nadomestiti. Še bolj pa se čudimo slavnemu učenjaku Jagiču, ki ga s posebno častjo imenujemo, da omenjeni duhovščini niti latinice ne dopušča namestu glagolice*), in vender si tudi on ni upal izdati „Zografskega evangelija“ v glagoliškem tisku. Ne, ne! cerkev ne bodi shramba starih pisem; služba božja bodi po duhu svetih slovenskih aposteljnov živa in razumljiva, v živem, razumljivem jeziku, pisanem, kaker se zdaj sploh piše! Kako si to mislimo glede naših krajev, smo lani v spisu „Častimo sv. Cirila in Metoda!“ obširneje povedali. Žal, da bo bile naše besede kaker glas vpijočega v puščavi, ki ga nihče ne sliši; nihče nam ni priterdil, nihče ničesar overgel. Vender nočemo obupati. Sv. Ciril in Metod pa naj izprosita naši cerkveni okrajini moči in nevstrašljivosti, ki je je treba, da se reši in razširi sveta pravica, ki sta jo pridobila Slovenom! —

Še eno vprašanje imamo, ki bi radi, da bi nanje pravi odgovor vedeli častiti bravci. Ali ne bi imel verhovni škof slovenske cerkvene okrajine rajši biti v Ljubljani, poglavitnem mestu našem, kaker pa tukaj na meji v laški Gorici? Pravi odgovor je po našem prepričanju ta: Nihče ne more tajiti, da je goriška nadškofija postavna naslednica oglejskega patrijarhata v avstrijskih deželah ter je ob vstanovljenju svojem obsegala večino slovenske zemlje. Ako se ji je ščasoma vzelo vse, kar je imela zunaj domače goriške grofije ter so se s kosovi njenega telesa tako rekoč zredile škofije kranjska, lavantinska in kerška na Koroškem, ali se ne spodobi, da jo te rejenke, ako ne hčere, vsaj ko verhovno škofijo cenijo in spoštujejo? Zgodovinska pravica je taka brez dvojbe, in ta pravica mislimo da ne dela krivice nikomer. Da glava ni v sredi telesa, to se nam nikaker ne zdi nespametno; drugači bi jo moral človek v trebuhu imeti. Kar se meje tiče, sicer v resnici ni kaj veselo, ako jo sovražnik prestopi in vzame terdnjavo, ki bi jo bila imela braniti; ali zato vender ne bi bilo pametno, ako bi se reklo: „Ob mejah ne zidajmo terdnjav, temuč v sredi, kjer niso v nevarnosti!“ Gorica, ki stoji brezpohibno na slovenskih tleh, je dandanašnji seveda vže večinoma poitalijančeno ali pofurlančeno mesto; čisto slovensko tudi menda nigdar ne bo. Vender je očit-

*) Archiv für slav. Philologie, VI. 631.

no, da more metropola tukajšnje Slovence bolje varovati poptujčenja, kaker bi jih preprosta škofija, ki ne bi bila zagotovljena naši narodnosti. — Naposled bi vtegnil glo reči, da Gorica nima dostojne zborne cerkve ali katedrale. To je res; ali cerkev se bo zidala. Naj jo zida cela cerkvena okrajina, kolikeršna je in kolikeršna bi imela biti; potem bo lahko, kaker se spodobi, najlepša cerkev na Slovenskem.

To so naše misli in želje o goriški nadškofiji in naši cerkveni okrajini. Mislimo, da so prave in pravične; zato smo jih povedali častitim bravcem. Prosimo Boga, da bi se izpolnile, ako je njegova sveta volja. Za našega novega nadškofa in metropolita pa molimo priserčno, da bi Jim dal Gospod nebes in zemlje mnogo let modro in srečno vladati cerkev, ki Jim je izročena, ter po tem časnem življenju v sredi svojih zvestih ovčic uživati večno plačilo gori v svetih nebesih!

Svetega Antona čudeži.

X. Izgubljeno.

Ni ga menda človeka na svetu, ki ne bi imel vsaj majhine reči v posestvu, ki bi jo prav težko pogrešal, ako bi jo izgubil ali kè bi mu bila vkradena. Človek išče tako izgubljeno reč z naj večo marljivostjo; noben trud mu ni odveč, vse kote pregleda, kaker evangelijska žena, ki je iskala izgubljenega denarja, pomete vso hišo, skerbno vprašuje vkrog in krog, ali dostikrat le ne more najti izgubljenega ali nazaj dobiti vkradenega. Verno ljudstvo se obrača v takih okoliščinah zlasti rado k svetemu Antonu, ker ga uči skušnja, da po njem najlažje izprosi pomoči božje. Brezštevilni so čudeži, ki nam to poterjujejo.

1.

Sveti Anton je skušal nekedaj sam, kako velika dobrota se izkaže človeku, če se mu pomaga, da dobi nazaj izgubljeno ali vkradeno reč. On je bil učen mož ter je spisal mej drugim razlaganje psalmov, imenitno pa težko in trudapolno delo. Do teh bukav dobi neki novic posebno poželjenje. Ker zau pa ni bilo mogoče drugače jih v oblast dobiti, gre ter jih vkrađe svetniku, in beži

iz samostana. Ravno pride do nekega mosta, ko opazi sveti Anton, da so mu bukve vkradene. Svetnik pokliče hitro Boga na pomoč, in v tem hipu se prikaže novicu, ki je šel čez most, neki divji mož, ki se mu z mečem v roki bliža ter mu sè strašnim pretenjem zapove, da naj bukve nazaj nese. To je bil pač hudič sam, ki je novica k tatvini zapeljal, zdaj pa je bil na prošnjo svetega Antona primoran od Boga, da je prestrašil tatu. Na pol mertev od straha teče novic koliker more hitro nazaj proti samostanu. Ko pride k svetniku, pade predenj na kolena, mu verne knjigo ter prosi odpuščenja. Sveti Anton mu rad odpusti; tudi mu zadobi milost, da je ostal v samostanu, kjer je potem v sluhu svetosti živel in vmerl.

2.

V Kremoni na Laškem je neka lahkomišljena in gizdava gospa izgubila nekega dne dragocén zavrtnik. Gre k svoji pobožniši prijateljici ter ji razodene izgubo. Prijateljica ji svetuje, da naj dá sveto mašo brati na čast svetemu Antonu, ter ji zagotovi, da bo na svetnikovo prošnjo našla, kar je izgubila. Gospa pa je sodila, da koristi le bolj duhovnikom, če se dá za maše, ter je tudi le zato nasvetovano; ne da bi tedaj na moč svete daritve kaj verovala, ampak le, da vstreže prijateljici, ji izroči denar, koliker ga je bilo treba. Nekaj dni potem najde gospa zavrtnik v svoji izbi in zraven njega denar, ki ga je bila dala za mašo. Prestraši se, ko to vidi; denar ji očita skopost, nehvaležnost in nevero; ne more se zderžati, da ne bi razodela domačim, kar se je zgodilo. Nato j pove eden njenih sinčkov, da je videl gredočega v njeno izbó prelepega meniha, ki je položil zavrtnik tja, kjer ga je našla. Po tej milosti in na tako očitanje hoče gospa pokazati poboljšanje in hvaležnost svojo do svetnika; šla je v Padovo h grobu njegovemu ter razglasila čudež.

3.

V Milanu je izgubila neka gospa prekrasno naušnico. Ker je ni mogla najti, dá brati na čast svetemu Antonu dve sveti maši ter je tudi sama pri njih. Ko se verne domov, najde v predalčku izgubljeno in drugo naušnico skupaj. Ali ko pravi možu veselo dogodbo, kaže se nezadovoljno, da je dala dve sveti maši brati ter zapravila tako denar. Kaker je zaslužila, jo mož pošteno ošteje zaradi take nehvaležnosti, pa tudi sveti Anton jo kazni. Gospa gre namreč, da bi si vteknila naušnici, pa le eno najde; namesti druge pa najde vernjen denar, ki ga je bila dala za dve sveti maši. Zdaj

spozna pregreho, obžaluje jo; ali še le po dolgi in resnični pokori ji je sveti Anton zopet izkazal milost, katere ga je prosila. V znamenje resničnega obžalovanja in iz hvaležnosti za dobroto je dala v Padovi zapisati ta dogodek.

4.

Neka žena v Padovi je bila žalostna, ker je izgubila biser velike vrednosti. Koliker se je trudila, da bi ga našla, vse je bilo zastonj. Naposled ji svetujejo, da naj gre svetega Antona počastiti in pomoči prosit. Žena stori tako. In ko se verne iz cerkve, precej najde biser.

5.

Nekemu žlahtniku iz Trente pade dragocen perstan v neko jezero. Prav k sercu si je vzel to izgubo. Gre tedaj v Padovo ter da peti sveto mašo na čast svetemu Antonu. Ko gre nato po tergu, vidi veliko ribo, ki se je prodajala. Kupi jo ter manjšim bratom v dar pošlje s tem namenom, da bi svetnik vslišal prošnjo njegovo. In glejte čudo! Ko bratje ribo prerežejo, najdejo v njej perstan, ki je bil izgubljen. Kako se je čudil žlahtnik, ko mu ga prineso, ter iz serca hvalil svetega Antona!

6.

Nekemu armencu je bil vkraden v kerčmi telečjak, kjer je imel ves svoj denar shranjen. V tej sili se oberne do svetega Antona, ki ga je zlasti častil. Navdihnjena mu je bila nato misel, da naj zasedejo on in še nekaj družih mož konje ter naj iščejo sem ter tja sled tatu. Razkropijo se na vse strani in, kaker bi se bili pogovorili, se snidejo vsi skupaj v nekem gozdu. Tukaj najdejo človeka, ki si z ostrogami in bičem zastonj prizadeva naprej spraviti konja, na katerem je sedel. To je bil tat, ki je bil vkral telečjak. Ko zagleda jezdec, jim ga prostovoljno nazaj da ter spozna, da je premagan, ker se mu je konj nenadoma vstavil, in da je to očitno volja božja, da poverne vkradeno blago. Komaj je to izgovoril in telečjak vernil, pa se spusti konj neprisiljen v tek, tako da niso mogli vjeti in zapreti tatu, kaker so bili namenjeni.

7.

Prečastitljivi gospod Timotej iz Sirije, maronit nadškof Medinski, je bil leta 1683 rožnika meseca v Rimu. Tu je dobil od svete skupščine za razširjevanje svete vere (propaganda) neko denarno nakaznico za svojo nadškofijo. Pripeti se pa, da izgubi ta

list, ia ako ravno ga išče in išče, ne more ga najti. Gre tedaj drugi dan v cerkev svetih aposteljnov in tukaj bere na altarcu svetega Antona sveto mašo, próseč, da bi mogel najti izgubljeno nakaznico. In glej, ko pride domov, najde jo res na mizici, kjer je ležala odperta, in nič družega in bilo na mizi. Iz hvaležnosti je razglasil dogodek na čast svetemu Antonu.

8.

Neki gospod v Napolju je izgubil neki izpisek, ki mu je bilo mnogo zanj. Vse je premetal in preiskal, pa izpiska le nikjer ni bilo. Naposled prosi svojega strica, ki je bil duhovnik, naj bere na altarcu svetega Antona eno sveto mašo v ta namen, da bi ga mogel najti. Stric gre res in prav pobožno mašuje; in ko se verne iz cerkve, sreča tri kmete, ki deržijo neki list v rokah ter ga vprašajo, čigav bi vtegnil biti. Mojega netjaka je, odgovori duhovnik, sprejme listek in gre nazaj v cerkev zahvaliti se svetemu Antonu; potem pa ga nese netjaku, ki je bil ves potolažen ter je čast dal svetniku.

9.

Neki hišnik Padovanskega škofa je storil oporoko, v kateri je bil imenovan njegov netjak za dediča vsega premoženja. Ali le-ta izgubi pismo in skozi dvanajst let ga ni bil vstanu najti. 6. velikega serpana leta 1524 dá brati na altarcu svetega Antona pet svetih maš, ter mej njimi pobožno moli. Mej zadnjo se mu približa neki meščan, mu da povezek pisem ter reče: „Po maši bova govorila!“ Mož vtakne povezek k sebi in nadaljuje molitev. Po sveti maši se ogleduje po meščanu, pa ga ni nikjer. Nato pregleda spise in to je bila tako dolgo iskana oporoka. Silno se je razveselil in precej drugi dan dá v zahvalo svetemu Antonu peti slovesno sveto mašo.

10.

Leta 1646 je imel gospod Janez Gomes-Kano, kraljev kamer-nik v Brabantu, jako važno pravdo. Po nesreči pa se mu izgubijo neobhodno potrebni spisi, ter jih ni mogel najti. Tri mesece je skerbno iskal, pa vse zastonj; brez njih pa je bila pravda izgubljena. Zdaj se priporoči svetemu Antonu in obljubi da bo dal njemu na čast brati nekaj svetih maš. Ves žalosten stopi v frančiškanski samostan v Bruselju. Na mostavžu mu pride nasproti neki brat, ki je bil prav častitljevega obraza in vedenja. Prijazno nagovori gospoda v španjskem jeziku ter ga vpraša, zakaj da je tako žalosten.

Ko mu gospod razodene, kaj ga teži, mu pravi brat: „Pojdite k sveti maši na čast svetemu Antonu, in jutri boste imeli spise v rokah.“ In tako se je tudi zgodilo; gospod Janez je dobil pravdo, čudoviti dogodek pa je dal naslikati v vedni spomin.

11.

V Palermi je bila v zakristiji nekega samostana vkradena prav lepo izdelana dragocena kadilnica. Tat pa je bil domač, in da bi tolikanj lažje skrit ostal, je sam naj bolj grajal in preklinjal prederzne svetokradeže. Hinavec sili še celo brata cerkovnika, da bi šla skupaj molit k altarju svetega Antona. Res gresta in prosita, da bi svetnik pomagal najti tatu. In svetnik ga je tudi v rešnici razodel. Mej tem ko molita, cerkovnik priserčno in pobožno, drugi pa hinavsko, pride tatovi potreba, da bi se vseknil. Potegne iz žepa ruto, ali z ruto potegne vunkaj tudi verižice od kadilnice, ki so se bile vvanjo zateknile. Cerkovnik to hitro opazi in zgrabi tatu, in ni odešel pravični kazni.

12.

Ko je bil grof Jakob Kabarella, konzul Padovanskega mesta, zakladničar pri grobu svetega Antona, je moral iti nekega dne odpirat ptujcem zakladnico. Pri tej priložnosti mu je dala njegova žena dva prelepa perstana, da bi jih daroval svetniku v zahvalo za srečen porod. Preden je pa perstana položil v zakladnico, ju je hotel pokazati patru gvardijanu; ali v tem, ko ju pokaže, mu pade vpričo vseh en perstan na tla ter se izgubi. Vsi ga iščejo, ali zastonj. Pater gvardijan pravi, da naj molijo vsi skupaj respponsorij na čast svetemu Antonu; po molitvi ga zopet iščejo po vseh kotlih, pa nič ne najdejo. Naposled se verne grof domov. Mejtem pa je zagledala žena iz postelje svoj perstan na oknu svoje izbe ter je mislila, da ga je mož v pozabljivosti tamkaj pustil. Ko ji hoče ta povedati, kaj se je zgodilo, mu pokaže, žena perstan na oknu; na drugem, pol milje oddaljenem kraju, ga tedaj zopet najde.

13.

Prečastiti gospod Inigo Manrik, škof Kordovanski, je bil velik častivec svetega Antona, kateri mu je bil že mnogo milosti izkazal. Nekega dne izgubi škofovski perstan, ki ga je bil dobil pri posvečevanju, in zelo žalosten je bil zaradi te

izgube. Vse iskanje je bilo zastonj. Oberne se do svetega Antona in bere v ta namen, da bi zopet našel perstan, tudi več svetih maš. Povabljen je pa bil škof nekega dne z več drugimi gospodi k nekemu obedu. Tukaj se je mnogo govorilo o svetem Antonu, ki je ves svet poln njegovih čudežev. Tudi škof pripoveduje, da ima posebno zaupanje do tega ljubeznjivega svetnika in da mu mora biti hvaležen za mnogo milosti, ki mu jih je izkazal. „Zdaj pa“, pristavi, „sem ž njim nekoliko navskriž, ker mi še ni izprosil, da bi našel perstan, ako ravno sem ga že večkrat in prav goreče prosil“. Komaj je te besede izgovoril, kar pade perstan iz visočine doli na mizo. Vsi so videli ta čudež, vsi so stermeli, veselili se ter hvalili in častili svetega Antona.

14.

Neka Bartolomeja Sarisina Tulija je nesla v zastavljalnico zavrtnik iz biserov, ki ga je imela shranjenega v nožnici. Mej potjo izgubi vse skupaj. Vbožica žaluje in joka, ne samo zaradi izgube, ampak še bolj zaradi tega, ker je bila v veliki potrebi ter si zdaj ni vedela pomagati. Da bi se potolažila, gre v samostan manjših bratov ter se priporoči nekemu bratu, da bi prosil zanjo svetega Antona, da bi mogla najti zavrtnik. Drugi dan, to je bil ravno torek, sreča žena nekega gospoda, ki ji da nazaj zavrtnik. Pripovedoval ji je, da ga je kupil od človeka, ki ga je našel, da pa ni imel miru, dokler ni zvedel, kedo ga je izgubil.

15.

V mestu Este je izgubila leta 1690 Veronika, žena Feliksa Gatti, koraldast zavrtnik, pa ni vedela ali v hiši ali zunaj hiše. Išče ga, poprašuje okoli, pa vse zastonj. Pride ji na misel, da gre v samostansko cerkev; tukaj plača eno sveto mašo na čast svetemu Antonu, da bi mogla najti, kar je izgubila. Pater ji svetuje, da naj opravi izpoved in prejme sveto Rešno Telo. Res, prav pobožno sprejme žena svete zakramente in po sveti maši se verne domov. Doma potegne iz shrambe pert, in tu najde zavrtnik. Čudno pa je bilo, ker je ravno ta pert imela že poprej v rokah, razprostirala ga in tresla, in vender ni našla zavrtnika. Žena je bila s tem čudežem tako zadovoljna, da se je šla v Padovo zahvaliti svetniku za dobroto, ki ji jo je izkazal.

16.

Pater Celestin, karmelit, je šel leta 1657 z dvema redovnikoma bratoma v Rim k vesoljnemu zborovanju. Mej potjo izgubijo devet zlatov in ne morejo jih najti, ako ravno jih skerbno iščejo. Vsi trije mašujejo svetemu Antonu na čast, ali ker le ne najdejo denarja, mislijo, da jim je izgubljen, ter nadaljujejo pot. Čez osem ur potem se vstavijo v neki kerčmi, da bi se okrepčali in odpočili. Ženske v kerčmi prinesejo tertne suhljadi, da bi napravile ogenj za popotnike; kar se zasveti mej suhljadjo zlat. Patri vstanejo izza mize, da bi videli, in glej! vpričo vseh pade še sedem zlatov na tla, in nobeden ni vedel od kod. Ko se proti večeru spravljajo k počitku, se pokaže še en zlat, tako da so imeli zdaj vseh devet skupaj. Komaj pridejo v Rim, gredo v Aračeli ter v zahvalo mašujejo na altarju svetega Antona, čudoviti dogodek pa dajo zapisati.

17.

V Denkerku v Flandriji je bil leta 1674 neki stotnik, švajcar po rodu, ki je služil v francoski armadi. Nekega dne se vleže k počitku ter dene pod zglavje denar, ki je imel ž njim izplačati vojake. Ali ko se prebudi, ni bilo nikjer denarja. V tej zadregi gre v bližnji frančiškanski samostan in dá brati svetemu Antonu na čast eno sveto mašo. Po maši gre k patru gvardijanu ter mu pove, kaj se mu je pripetilo. Še pripoveduje, ko nekedo na porti požvoni. Vrtar odpre in vidi pred vratmi dva vojaka. Eden od njiju, ki je bil bled ter se je ves tresel, ponuja bratu mošnjo, polno denarja. Ker je pa brat noče sprejeti, jo verže vojak na tla ter otide naglo, zagotovivši, da je on ne vzame nazaj. Vrtar gre k gvardijanu ter mu pove vpričo stotnika, kaj se je zgodilo. Stotnik gre in spozna mošnjo, ki mu je bila vkradena. V zahvalo je dal naslikati podobo svetega Antona; čudež pa, ki se je zgodil, so zapisali.

18.

Neki gospod Lovrenec Jakob, župnik v nekem kraju v Brabantu, je bil primoran bežati pred vojaškim napadom. Vse, kar je mogel rešiti, je vzel seboj; to je bila vrečica, v kateri je imel shranjenih dva tisoč goljdinarjev v zlatu. Ali vojaki so mu bili za petami, in ko vidi, da se ne more drugači rešiti, verže denar v vodo ter si dobro zapazi kraj, kamer ga je bil zagnal. Toda neka žena, ki je videla, kaj je župnik storil, razodene kraj, in ta-

tovi vzdignejo in shranijo denar. Kmalu potem se verne gospod Lovrenec v svojo faro, in nekega dne vzame nekaj mož sabo ter gre ž njimi k vodi, da bi mu iz nje potegnili vrečico. Delo je bilo seveda zastoj. Tri mesece je živel gospod v velikem pomanjkanju, vedno pa se je priporočal svetemu Antonu. Sicer mu je povedala neka žena, da ve za tatu, ali bala se ga je naznaniti. Tudi v sanjah se mu prikaže menih, ki mu razodene človeka, ki je iz vode potegnil denar, ali kaj si je mogel pomagati sè sanjami? Gre tedaj h gvardijanu bližnjega frančiškanskega samostana ter mu pove vse, da bi se ž njim posvetoval. V tem času se razglasi novica, da je znorel tisti, ki je denar vkradel in da ne prenehoma kriči: „Naj se verne denar župniku“. In tako se je res zgodilo. Ali nekaj denarja je manjkalo; kazen pa, ki je zadel tovariša je tudi družega tatu tako pretresla, da je dal še on denar, ki ga je bil dobil, župniku nazaj. Ta čudoviti dogodek so pripisovali vsi prošnji svetega Antona in v samostanu so ga zato zapisali.

19.

Žlahtni gospod Janez Bernart Geljderski je zavozlal skupaj na robu svoje obleke tisoč šest sto goljdinarjev, da bi mu jih nihče na potu ne vkradel. Ali ko pride domov, vidi, da so zaveze razvozlane in denarja ni bilo nikjer. Skerbno da iskati po cesti, pa nič niso našli. Priporoča se torej svetemu Antonu in da oznaniti po bližnjih farah svojo izgubo ter obljubi pet sto goljdinarjev plačila tistemu, ki bi mu ves denar nazaj prinesel. Preteče šest tjeđnov, pa denarja le ni nazaj. Nekega dne potem najdejo v zakristiji tistega kraja zavitek, ki se je videlo, da ga je nekedo s palico skozi žlebiček porinil. Odprejo ga in najdejo noter ravno tisti denar, ki ga je bil izgubil gospod Janez, samo nekaj prahu je bilo vmes in manjkalo je 500 goljdinarjev, ki jih je bil gospod obljubil tistemu, ki je denar našel. Prav iz serca je bil gospod Bernart hvaležen svetemu Antonu, ki mu je po njegovem prepričanju izkazal to dobroto.

20.

V Mehlinu v Brabantu je poklicala neka gospa več žen v svojo hišo, ker je imela veliko perilo. Ena teh opazi, da gospa pre malo zapira svoj denar in svojo srebernino. Išče tedaj priložnosti, da bi ostala sama v hiši ter skrivaj vzame okoli tri tisoč goljdinarjev v zlatu, nekaj srebernih posod in nekaj prav dragih

zavratnikov ter otide domov. Ali gospa zapazi kmalu tatvino in naglo pošlje v frančiškanski samostan, da bi se brale tri maše na čast svetemu Antonu. Mej tem se tatica tako prestraši, da teče k reki ter hoče tamkaj skriti srebernino, ali ker ne najde miru, zveže denar in vse drugo vkrađeno blago v ruto ter gre proti frančiškanski cerkvi, kjer je ravno k večernicam zvonilo. Tukaj dobi dečaka, ki mu izroči culjo ter mu reče, da naj jo nese frančiškanku, ki ni bil daleč proč. Dečák teče tjakaj klicaje: „Pater, pater, nesite te denarje oni gospé v kravji ulici, ki jih je izgubila“. Pater ga vpraša, kedo mu jih je dal, in dečák pokaže ženo, ki je bežala ter je ni mogel spoznati. Gospa je tedaj po svetem Antonu dobila nazaj vkrađeno blago.

21.

V mestu Gentu v Flandriji se je zgodilo, da je nekedo vkrađel sreberno posodo, ter jo zastavil v zastavnici. Gospodar vkrađene posode dá brati sveto mašo na čast svetemu Antonu. Tatu začne nato grozovito vest peči. Da bi mogel posodo rešiti in verniti, gre in vkrađe drugod drugo sreberno posodo. Tudi to zastavi ter reši z denarjem, ki ga je zanjo dobil, prvo, katero verne gospodarju. Ali kaj se zgodi? Tudi gospodar druge posode dá brati svetemu Antonu na čast sveto mašo. In še v večih stiskah je bil zdaj tat. Ker si ne ve drugači pomagati, gre in verže v hišo gospodarja te druge posode listek, ki ga je bil dobil v zastavnici. Gospodar je tako izvedel, kje je njegova posoda, ter jo je rešil.

22.

Neka gospa iz Benedek se je vernila iz svojega poslopja na kmetih v mesto. Na morju ji pripovedujejo znanci, ki so bili z njo skupaj v eni barki, da ji je bilo pokrađenega mnogo svilenega blaga, do dva tisoč zlatov vrednosti. Gospa pa je bila tako pobožna častivka svetega Antona, da je zaupala, da zadobi po njem vsako milost. Nič je tedaj ni pretresla žalostna novica. „Naj bo tudi res to, kar mi pripovedujete“, je rekla, „jaz zaupam, da mi bo sveti Anton vse povernil, preden prejdejo trije dnevi“. Ko pride domov, da maševati na svetnikovem altarju. In v resnici, tretji dan so našli tatove in vse blago ji je bilo povrnjeno.

23.

Neki napolitanski plemenitaš, pobožen častivec svetega Anto-

na, je kupil nekega zamorca, da bi mu bil služabnik. Ali, da si je bil ž njim prav prijazen, zamorec mu zato ni bil hvaležen; on in še en drugi služabnik sta vkradla gospodu denarja in srebernine ter ušla na barki proti Siciliji. Pa na morju nastane huda nevihta in zamorčev tovariš pade v vodo ter se vtopi. Zamorec se prestraši in pričakuje enake smerti. Ali v tistem hipu čuti, da ga je nekedo za lase zgrabil ter sliši besede: „Daj nazaj, kar si vkradel, ali pa boš vmerl!“ Ves prestrašen obljubi zamorec, da bo vse povernil, in ta trenotek je on in vkradeno blago ž njim na suhem v napolitanski loki. Tjakaj je bil prišel tudi gospodar njegov, ki je dal svetemu Antonu na čast nekaj maš brati, da bi dobil nazaj sužnjega in vkradeni denar. Kleče pred svojim gospodom pripoveduje zamorec čudoviti dogodek. Gospod mu odpusti, skerbi, da se zamorec pokristijani, in bil mu je potem zvest služabnik in pobožen častivec svetega Antona.

24.

Nekedo je izgubil mezga. Preteklo je že štirideset dni in nihče ni več mislil, da ga bo še mogel najti. Ali mož, ki ga je izgubil, je zaupal, da ga bo našel na priprošnjo svetega Antona; zato gre k patru Bernardu Kolnago, da bi le-ta prosil svetnika zanj. Imel je pa v roki prav lep nagelj in pater Bernard mu reče: „Pojdi k svetemu Antonu, daruj mu to lepo cvetlico in prosi ga priserčno, da ti pomaga najti mezga“. Mož gre, moli in čaka nekoliko dni, ali mezga le ne najde. Nato se verne k patru. „Molitve vender le niso pomagale“, mu pravi, „mezga ni nikjer“. „Vernil se bo“, mu reče pater, „le ponavljaj molitve, pa boš videl.“ In glejte! drugo jutro za rano prideta k hiši dva franciskana, in eden izmej njiju sedi na mezgu, ki je bil izgubljen. Pokličeta voznika in, ko pride, mu izročita mezga; potem mu izgigneta izpred oči.

25.

Nekemu kmetu v Sulgavu na Švabskem so vkradli cigani na semnju denar, ki si je hotel ž njim kupiti en par volov. Ravno ko je hotel plačati voli, ki si jih je izbral, opazi tatvino in žalosten zapusti semenj. Ko pride domov in pove, kaj se mu je zgodilo, pokleknejo mož, žena in otroci ter začno v tej veliki sili na pomoč klicati svetega Antona; in res so bili vslišani. Ko vstanejo od molitve, stopijo vun in vidijo pred pragom na tleh polno mošnjo; niti vinarja ni manjkalo od vkradenega denarja. Kedo jo je

tjakaj položil ? — Pobožna družina je šla v prepričanju, da se ima dobrotljivemu svetniku zahvaliti za to milost, v frančiškansko cerkev v Sulgav ter dajala čast in hvalo svetemu Antonu.

26.

Ko je bil pater Lovrenec iz Ruva, frančiškan, še klerik, mu je izkazal sveti Anton to milost. Ravno na praznik svetega Antona Padovanskega je bilo in že je bil čas za pete večernice. Brat Lovrenec je vlekel vodo iz globokega vodnjaka; kar mu padejo ključi od shrambe za mašna oblačila notri. Vbožec se trese od straha; ali živa vera in terdno upanje mu pomaga. Hitro teče, kaker mu je bilo navdihnjeno, k neki podobi svetega Antona, vzame mu Ježuščka iz naročja, ga priveže na dolgo verv ter spusti v vodnjak. Ko je jemal svetemu Antonu Ježuščka, reče svetniku: „Ne dam ti ga nazaj, če ne dobim ključev“. In ko je spuščal Ježuščka v vodnjak, pravi: „Ne potegnem te vunkaj, če mi ne prineseš ključev“. To vse je storil in govoril v svoji hudi zadregi seveda le, ker je imel prav otroško zaupanje, da mu bo pomagano; in ni se ogoljufal. Komaj pride Ježušček v vodo, že čuti brat Lovrenec, kaker bi mu dal znamenje, da naj ga vunkaj potegne. Začne tedaj vleči, in ko vidi, da derži Ježušček ključe v ročicah, ga nese hvalo prepevaje nazaj svetemu Antonu v naročje.

27.

Neki vbogi ženi je bila vkradena obleka in ni vedela, kako bi jo nazaj dobila. Po nasvetu patra Bernarda Kolnago gre k svetemu Antonu ter ga prosi, da bi jo on sam nazaj prinesel. In glejte! ko tako moli pred altarjem svetnikovim, vidi naenkrat svojo obleko na njem. Žena je bila potolažena ter se je vesela zahvalila svetniku za milost, patru pa za dobri svet.

28.

Nekega dne leta 1600 se je izgubil v Nangazaku na Japonskem neki otrok. Stariši in drugi dobri ljudje so ga skerbno iskali povsod okoli, ali niso ga mogli najti. Ker si ne vejo pomagati, gredo tolažbe in sveta iskat k ondotnim misijonarjem. Bili so pa tamkaj jezuiti in eden izmed njih svetuje starišem, da naj se priporočijo svetemu Antonu, ki je pomočnik za izgubljene reči. Po molitvi in sveti maši, ki se je v ta namen brala, gredo zopet iskat, in glejte precej najdejo otroka. Skrit je bil v gostem ternovem germu. In kar je bilo posebno čudno, dete ni bilo prav nič ra-

njeno, da si je bilo ternje tako gosto, da bi se bilo moralo po človeški sodbi vse opraskati. Z veselim srcem so se torej zahvalili stariši svetemu Antonu.

29.

Neki portugalski kupec se je peljal po globoki reki Težu. Stal je na barki blizu drevesa in deržal v roki mošnjo polno zlatov, ki jih je hotel sešteti. V tem zasuče brodnik jadra in tako nesrečno dregne kupca, da mu pade mošnja iz rok in v vodo. Hitro splava ladja naprej, tako da si ni bilo mogoče zapaziti kraja, kjer je padla mošnja v vodo in ker je bila voda globoka, niso imeli upanja, da bi jo bilo mogoče dobiti. Kupec pa je bil velik častivec svetega Antona. Ko stopijo na suho, gre hitro k frančiškankom ter prosi, da bi molili zanj rezponzorij. In glejte! pošteni ribiči so dobili mošnjo v mreži mej ribami in kmalu potem jo prinesó kupcu, ki je dal iz hvaležnosti do svetnika zapisati ta dogodek.

30.

Nikolaj Alfonzo, kupec v Ovijédu na Španskem, je imel po zadnji volji svojih starišev Janeza Alfonza in Aldonze Gonsalesove, pobožnih častivcev svetega Antona, dolžnost zderžavati kapelo tega svetnika, slovesno dati obhajati vsako leto njegov praznik ter ravno na ta dan, 13. rožnika, poslati frančiškankom v Avilih rib za kosilo. Prigodi se, da je padel Nikolaju drag perstan v morje; prav žal mu je bilo po njem in ni mislil, da bi ga dobil še katerikrat nazaj. Ali kaj se zgodi? Na praznik svetega Antona gredo ribiči po njegovem naročilu lovit ribe ter jih nesó v samostan. Mej temi ribami je bila ena, ki so našli v njej perstan, ki se je bil izgubil. Izročili so ga kupcu, in ta ga je z velikim veseljem sprejel, ker ni pričakoval takega plačila od svetega Antona.

31.

V neki vasi napolitanskega kraljestva je izgubil neki mož perstan in mezga. Znan pa je bil s patrom Bernardom Kolnago, ki smo ga že večkrat imenovali. Šel je tedaj k njemu ter mu naznanil svojo izgubo, prošéč ga, da bi se on obernil do svetega Antona ter bi mu izprosil, da bi oboje spet nazaj dobil. Pater Bernard mu odgovori: „Vedi, mezga ne boš dobil več, dobil boš pa v denarji, koliker je bil vreden; perstan pa se ti bo vernil“. In tako se je tudi zgodilo; drugi dan mu dá nekedo 50 tolarjev in kmalu potem dobi po drugi osebi perstan.

Leta 1856 je prišel v Rim neki frančiškan iz Flandrije, ki je bil poprej misijonar v Ameriki. S pobožnostjo je obiskal svetišča po mestu; ali ko gre nekega dne k trem studencem, kjer je bil sveti apostelj Pavel ob glavo deven, izgubi listnico, ki je v njej hranil vsa sprična pisma. Ko pride v Aračeli, zapazi izgubo. Kaj stori? Priporočevaje se svetemu Antonu mašuje na svetnikovem altarju, in potem gre po ravno tisti poti zopet nazaj do treh studencev; ali nič ne najde. Tri dni zaporedoma mašuje na altarju svetega Antona in vsaki dan gre iskat listnico. Tretji dan naposled jo najde v neki seči in sicer, dasiravno je deževalo vse tri dni, popolnoma suho. Podoba, ki predstavlja ta čudoviti dogodek, visi v Aračeli v kapeli svetega Antona.

Neka gospa, protestantinja, je prišla obiskat neko baronko ter je ostala delj časa pri njej. Baronka je bila pobožna katoličanka in jako izobražena gospa, ki ni sicer nikoger motila v mišljenju in veri, pa tudi svojega prepričanja in svoje vere ni skrivala. Nekega dne proti večeru se greste gospe sprehajati v bukov gozd ter se pogovarjate prav živahno. Ko se verneti domov, opazi baronka sè strahom, da je izgubila persno iglo. Ta igla je bila velike vrednosti; še več pa ji je bilo zanjo zato, ker ji je bila drag spomin. Brez dvojbe jo je bila izgubila v gozdu, ali kako jo najti v gostem listju? — Baronka ni dosti pomišljala; skupaj skliče vse svoje služabnike in služabnice, jim pove, kaj se je zgodilo, ter hoče, da naj ž njo skupaj začno pobožnost na čast svetemu Antonu; drugo jutro pa pojdejo iskat iglo, ki jo bodo našli na pripročeno svetnikovo, tega je prepričana. Neverjetno je majala protestantovka z glavo ter se čudila sama pri sebi, kako more tako pametna gospa tako prazno vero imeti. Drugo jutro ponovijo molitev in potem gredo iskat; še enkrat zagotovi baronka da bodo iglo gotovo našli. Ko greste gospe skozi gozd ter zastonj gledate okoli in premetavate listje z nogami, si misli protestantinja: „V resnici, če najde baronka iglo, pokatoličim se tudi jaz“. Komaj si to misli, že se ji zasveti pred nogami prelepa igla! Baronka se razveseli, ptuja gospa pa močno prestraši. Premišljevala je, kako očitno in naglo jo je svetnik za besedo prijel; prišla k spoznanju ter se vernila v katoliško cerkev.

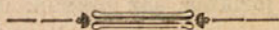
Brat Janez Montekorvinski, pervi katoliški misijonar na Kitajskem.

§. 4. Drugo pismo brata Janeza.

Častitemu v Kristusu očetu, bratu I. I. namestniku generalnega ministra reda manjših bratov, in namestniku bratov in magistru reda pridigarskega in vsem bratom obejuh redov, misijonarjem v Perziji, želi brat Janez Montekorvinski, iz reda manjših bratov, nekoristen služabnik Kristusov, oznanjevalec svete kerščanske vere in poslanec apostoljskega rimskega sedeža, zdravje in ljubezen v njem, ki je prava ljubezen in rešenje vseh! Prava in popolnoma ljubezen vabi, da se tisti, ki žive ločeni eden od drugega po veliki daljavi, in še posebno tisti, ki hodijo mej narodi, razširjevaje postavo Jezusa Kristusa, tolažijo vsaji z besedami in pismi, ker se ne morejo videti po obličju. Mislil sem si, da se ne boste čudili brez vzroka, ker niso prišla moja pisma do vas, ki živite že veliko let v tako oddaljeni deželi. Pa tudi jaz sem se čudil, ker nisem prejel do zdaj, razen letos, nobenega pisma ali pozdrava od kakega brata ali prijatelja, ter ni videti, da bi se me bil kedo spominjal, in zlasti ker sem zvedel, da je prišla k vam govorica, kaker da sem vmerl. Zdaj pa vam naznanjam, da sem pisal to leto ki bo kmalu preteklo, perve dni prosinca, kratko pismo o svojem stanju in okoliščinah namestniku in bratom provincije gazarijske po nekem našem prijatelju, ki je bil mej spremstvom gospoda Katanskega, ki je bil prišel k velikemu kanu. V tem pismu sem prosil omenjenega namestnika, da bi vam poslal prepisano. In zvedel sem zares od nekih oseb, ki so prišle zdaj le-sem s poslanci omenjenega gospoda Katanskega h gospodu kanu, da vam je v roke prišlo moje pismo, in da je ravno tisti, ki je pismo nesel, potem iz mesta Saraja prišel v Tavis ; zato se mi je zdelo nepotrebno ponavljati, kar je bilo obseženo v prejšnjem pismu. In pervo sicer je o preganjanju nestorijanskem ; drugo o cerkvi in hišah, ki sem jih tukaj doveršil. In šest slik sem dal v njej napraviti iz stare in nove zaveze v poduk nevednih, in imajo napise z latinskimi, tarziškimi in perzijanskimi čerkami, da morejo brati vsi narodi. Tretje je to, da so od otrok, ki sem jih kupil in kerstil, neketeri šli h Gospodu. Četerto je, da sem od časa, kar sem na Tatarskem, ker-

stil, več kot 5000 oseb. To leto, 1305, sem začel zidati novo poslopje pred vratmi velikega kana, tako da je mej palačo in našim poslopjem le pot za lučaj kamena širok. Kupil je prostor ter mi ga podaril iz ljubezni do Boga gospod Peter Lukolonški, veru kristijan in velik kupec, ki je bil tovariš moj od Tavriza notri do teh krajev; in s pomočjo božjo menim, da ga ni mesta koristnišega in pripravnšega za katoliško cerkev v celem cesarstvu gospoda kana. Pridobil sem ga v začetku velikega serpana in do godu sv. Frančiška je s podporo in pomočjo dobrotnikov že vse bilo doveršeno, sè zidom v krog in krog, s celicami, delavnicami, dvorišči in kapelico za 200 oseb. Cerkve zavoljo zime nisem mogel zveršiti; vendar imam les v hiši pripravljen in če je božja volja, jo doveršim po letu. — To vam povem, da se je zdelo nekaj čudovitega vsem, ki so prišli iz mesta in od drugod, ki niso še nič slišali o teh rečeh; ko so namreč videli novo poslopje in erdeči križ, ki stoji na verhu, in nas v kapelici, ko smo po navadi (ker še nimamo not) slovesno prepevali duhovne ure, so se silno čudili. Kedar pojemo, more slišati gospod kan v svoji izbi naše glásove, in ta čudovita reč se je razglasila mej ljudstvom daleč na okrog, in bo služila za velike reči, kaker bo odločila in doveršila milost božja. Od prve cerkve in kraja našega do druge cerkve, ki sem jo pozneje sezidal, ste dve (laški) milji in pol, naravnost skozi mesto, ki je silno veliko. In dečake sem razdelil ter jih postavil nekaj k prvi cerkvi, nekaj k drugi in zdaj opravljajo v njih vže sami duhovne ure; jaz pa, kot kaplan, mašujem mej tjednom zdaj v tej zdaj v oni, zakaj mej temi mladeniči še ni mašnikov. — O vshodnih deželah vam povem, sosebno o cesarstvu gospoda kana, da ga ni večega na svetu. In jaz imam v cesarski palači svoj kraj in vhajam notri in sedim kot poslanec gospoda papeža in bolj me časti, kaker vse druge cerkvene častnike keterega koli imena. In akoravno je slišal gospod kan mnogo o rimskem dvoru in o stanju latincev, vender zelo želi videti poslance iz tistih krajev. V teh krajih so mnoge ločine malikovavcev, ki imajo različne vere in mnogo menihov raznih ločin je, in v raznih oblekah ki mnogo ojstreje živijo kaker latinski redovniki. Indije sem videl veči del in o drugih delih sem popraševal in doseglo bi se veliko z oznanjevanjem vere Kristusove, ako bi prišli bratje. Ali ne smeli bi se poslati, razen vterjeni možje, ker so kraji silno lepi, polni dišav in dragih kamenj, pa našega sadja imajo malo. In zarad pregorkega podnebja hodijo

nagi do srede telesa pokriva je sramoto, zato rej ne potrebujejo naših vmetalnosti, krojačev in pasarjev in vmetalnih del, ker je tu vedno poletje in nigdar zima. Kerstil sem tam okoli sto oseb.....

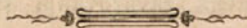

Poglavja raznih nauk in spodbudljivih izrek brata Egidija.

Poglavje o svetem duhovnem zavarovanju.

O ti služabnik nebeškega kralja, ki se hočeš učiti skrivnosti in koristnega in čednostnega zavarovanja svetega duhovnega učenja, odpri dobro ušesa razuma svoje duše in sprejmi sè serčnim poželjenjem in hrani skerbno v hiši svojega spomina ta dragoceni zaklad nauk in duhovnih zavarovanj, ki ti jih povem; ker te bodo razsvitljevala in vodila na tvojem popotovanju, to je v duhovnem življenju, in branila pred hudobnimi in zvitimi naskoki tvojih sovražnikov telesnih in netelesnih in s ponižno serčnostjo se boš vozil čez viharo morje sedanjega življenja, dokler prideš v zaželjeno loko zveličanja. Tedaj, sin moj, razumi dobro in zapomni si to, kar ti pravim. Če hočeš dobro videti, izderi si oči in bodi slep; in če hočeš dobro slišati, bodi gluh; in če hočeš dobro govoriti, bódi mutast; in če hočeš dobro hoditi, stoj pri miru in hodi v duhu. Če hočeš dobro delati, odsekaj si roke in delaj sè sercem; in če hočeš dobro ljubiti, sovraži samega sebe; in če hočeš dobro živeti, mertvi samega sebe. Če hočeš dober dobiček imeti in obogateti, izgubi in bodi vbog, in če hočeš dobro vživati in v miru živeti, delaj britkosti samemu sebi in ostani vedno v strahu in ne zaupaj samemu sebi. Če hočeš povikšan biti in visoko čast vživati, ponižuj in zasramuj samega sebe. Če hočeš biti v velikem spoštovanju, zaničuj samega sebe in tistim dajaj čast, kateri te zaničujejo in zasramujejo. Če hočeš vedno dobro imeti, prenašaj vedno hudo. Če hočeš biti blagoslovljen, želi, da bi te vsi ljudje preklinjali in slabo govorili o tebi; in če hočeš zadobiti resničen in večni pokoj, trudi se in trapi in poželi vsako časno težavo. Ó kako je velika modrost, take reči znati delati in zverševati! pa ker so to velike in vzvišene reči, zato jih Bog podari le malo komu. Ali resnično, gdor bi se učil vse gori omenjene reči, ter jih

izpolnjeval, tistemu ne bi bilo treba hoditi v Bolonjo, ne v Pariz, da bi se navadil kako drugo bogoslovje; zakaj kè bi človek živel tisoč let in ne bi imel delati nobene zunanje reči, in ne bi imel govoriti nobene reči z jezikom, jaz pravim, da bi imel opraviti zadosti, ker bi se trudil v svojem sercu in sè znotranjim delom se čistil in ravnal in opravičeval svojo pamet in svojo dušo. Nič naj bi ne hotel človek ne videti, ne slišati, ne govoriti, razen kar je duši njegovi v prid. Človek, kateri ne pozna samega sebe, ni poznan. In zavoljo tega gorje nam, keder sprejemamo dari in milosti Gospodove, pa jih ne znamo spoznati; pa še večje gorje tistim, ki jih ne sprejemajo in ne spoznajo ter se tudi ne trudijo pridobiti jih in imeti. Človek je po božji podobi, in kaker hoče, tako se spreminja; ali ta dobri Bog, on se ne spremeni nigdar.

Stanje in razširjevanje sv. katoliške cerkve v poslednjem času.

V. A m e r i k a.

Mej Odzadnjo Indijo in novim avstralijskim svetom so otoki, majhini in veliki, tako gosto nasejani, da se nikomer ne more čudno zdeti, ako so vže v prestarem času, ko še niso imeli kaker le preproste plave in čolniče, ljudje se razširili iz Azije, zibeli človeškega rodu, tudi po onih južnih krajih naše zemlje. Ali kako in od kod so mogli priti pa v Ameriko, ki je daleč v sredi mej Azijo in Avstralijo od ene, Evropo in Afriko od druge strani? Tudi tjakaj so prišli iz Azije in nikaker ni misliti, da s posebno veliko težavo. Severno-vshodni konec tega neizmernega dela sveta je namreč zahodnemu koncu severne Amerike tako blizu, da je morska tesnina Beringova, ki je vmes, le kakih 10 milj široka. In da je bilo tolikanj lažje čez njo, sta v sredi nje dva majhina otočiča, kjer so mogli počivati morja malo vajeni ljudje, ko so veslali iz stare v novo domovino. Mlajši teh prvih vseljencev so bili ob času Krištofa Kolumba razširjani po celi Ameriki; koliko je bilo njih število seveda ni mogoče vedeti. Dandanašnji je njih zaroda čiste kervi okoli 10 milijonov. Večina sedanjega prebivavstva v Ameriki, to je okoli 58 milijonov, pa je evropskega rodu, ki je prišel tjakaj za Kolumbom čez Atlantsko morje v poslednjih 400 letih. Poleg teh ima Amerika okoli 12 milijonov ljudi mešane, evropske in

pervotno-amerikanske, kervi in okoli 18 milijonov iz Afrike vpe-
 ljanih zamorcev in takih mešancev, ki imajo več ali manj zamorske
 kervi v žilah. Potemtakem je dandanašnji v Ameriki blizu 98 mi-
 lijonov prebivavcev, mej njimi katoličanov okoli 50 milijonov, to-
 rej čez polovico. Raznoverstnih protestantov in brezvercev ima
 Amerika do 46 milijonov, ajdovskih indijanov poldrugi milijon,
 332 tisoč judov, 180 tisoč budistov in konfucijevcev, 10 tisoč „pra-
 voslavnih“.

Kaker Aziji tako je Amerika tudi Evropi najbliže na severu.
 Morska cesta mej evropsko Izlandijo in ameriansko Grenlandijo
 ima, kjer je najožja, le okoli 40 milj širjave. Grenlandija je bila
 torej prva amerianska dežela, ki je bila v Evropi znana, kjer so
 se celo evropejci naselili bili davno pred Krištofom Kolumbom.
 Leta 982, torej pred devet sto leti, se je peljal neki Erik Rauda
 z Izlandije proti zahodu, kjer je našel zemljo, ki jo je imenoval
 Groenland, to je, Zeleno deželo, ter se potem s tovariši naselil na
 nji. Vsi so bili še ajdje, ker se kerščanstvo do tedaj še ni bilo
 razširilo na Izlandijo. Pervi Grenlandčan in torej prvi Amerikanec,
 ki se je pokristijanil, je bil Erikov sin Leif, ki je sprejel kerščan-
 sko vero, ko je popotoval v Norvegijo. On je potem tudi v Gren-
 landiji zasadil kerščanstvo in kmalu se je povzdignila v tej daljnji
 deželi prva katoliška cerkev. Ščasoma se je naselbina razširila in
 narastla, tako, da je obsegala dve mesti, okoli 100 sél, 16 cerkev
 in 2 samostana. Leta 1126 je dobila celo svojega škofa, ki je imel
 v okoli 250 letih čez 20 naslednikov. Okoli 1381 je prišla s po-
 ročilom o škofovi smerti poslednja vest iz te naselbine v Evropo.
 Bolezni in sovražni napadi so jo ščasoma vničili in spomin na dalj-
 njo „Zelena dežela“ se je pozgubil. — Dandanašnji Grenlandija
 slabo zasluži svoje ime; velika večina je je namreč pokopane pod
 večnim snegom in ledom; le ozek rob zapadnega primorja ima to-
 liko gorkote, da morejo za silo ljudje prebivati na njem. Vseh pre-
 bivavcev je v tej od leta 1605 danski deželi zdaj okoli 9600, vmes
 evropejcev nekaj nad 200. Domačine imenujejo drugi amerianski
 rodovi: „Eskimantik“, kar se pravi „jedci surovih rib“; evropejci
 so iz tega priimka naredili ime „Eskimó“, v množini „Eskimós“.
 Mi bi jim lahko rekli Eskimósci ali Eskimáki. Protestantovski mi-
 sionarji so zasadili mej tem vbozim ljudstvom svoje kerščanstvo,
 ki pa ni poznalo globokih korenin. Katoličanov v Grenlandiji
 ni več.

Za to svojo najvshodnišo otočno deželó ima Amerika še mno-

go velikih in manjših otokov v ledenem morju z večnim snegom in ledom pokritih, kamer le prederzni pomorščaki, lovci in ribiči redko kedaj zajdejo.

Nam najbližnja ameriška dežela z obilim prebivavstvom evropskega rodu je Nova Fundlandija ali Nju-Fá vndlend (New-Foundland), prostoren otok, 150 milj od Grendlandije proti jugu, nekoliko na zapad. Ta, ne ravno prijeten, otok meri več ko enajst krat toliko kaker naše Kranjsko; vendar ima do zdaj le okoli 161000 prebivavcev; katoličanov je mej njimi skoraj polovica, ostali so protestantje. Katoličani so razdeljeni v dve škofiji, ki ste neposredno pod Rimom, in eno apostoljsko prefekturo. Sedeža škofijam sta: Sent-Džons (St. Johns), ki je glavno mesto otoka z okoli 22500 prebivavci, in Hárber-Grés (Harbour - Grace) z nekaj čez 6700 prebivavci; sedež apostoljske prefektуре je Sent-Džordž (St. George). Otok je angleško posestvo, ki ima pa svoj lastni deržavni zbor z góranjo in dólanjo zbornico.

Na jugu prav blizu obrežja Nove Fundlandije so francoski otočiči Sen-Pjér (Saint-Pierre) in Mikelón (Miquelon) z drugima dvema neznatnima. Prebivavcev je na njih 20 tisoč*), katoličanov. Glavni kraj je Sen-Pjér, ki je v zvezi po petih podmorskih telegrafih z Evropo in z ameriško celino. Skupščina sv. Duha in sv. Serca Marijinega ima tu apostoljsko prefekturo.

Prestopimo zdaj na celino ameriško. Od Nove Fundlandije proti severu in zahodu je dežela, ki se imenuje Labradór, ali bolj po angleško Lebredór, z ostrim, neprijetnim podnebjem in redkimi prebivavci. Politično spada pod Novo Fundlandijo. V severno-vshodnem primorju so protestantje pokristijanili nekaj eskimóscsev; njih sela so Hópdél (Hopedale), Zoar, Nain, Okkak in Hebron z nekaj čez tisoč prebivavci. Po sredi dežele mej erdečimi indijani in mej eskimosci na jugu se je menda tudi katoliška vera nekoliko razširila.

Razen Labradórja je vsa severna ameriška celina, koliker je je angleške, z bližnimi otoki vred združena v eno zvezno deržavo, ki se imenuje „Domínjen of Kénéde“ (Dominion of Canada) ali na kratko Kánada, ter je več ko 13 krat toliko kaker cela naša Avstrija. Razdeljena je v teh 8 okrajin: 1. Nova Skocija, skorotok, proti jugu in zapadu od Nove Fundlandije, z glavnim

*) Po francoskem misijonskem zemljevidu; po „Geogr. Handb. zu Andree's Handatlas“ bi jih pa ne bilo niti 5000.

mestom Hélifeks (Halifax), 2. Kraljiča Edvarda otok (Prince Edwards Island) na severu Nove Skocije z glavnim mestom Čárlottávn (Charlottetown), 3. Novi Brúnsvik (New Brunswick), celinska zemlja na zapadni strani ravno omenjenega otoka, z glavnim mestom Fréderikten (Fredericton), 4. Kvíbek ali Kebék (Quebec) z glavnim mestom enakega imena, 5. Ontérija (Ontario) z glavnim mestom Toronto, 6. Menitóba (Manitoba) z glavnim mestom Vínipeg (Winnipeg), 7. Severno-zapadno zemljišče (North-West-Territory) z glavnim krajem Bételjferd (Battleford), 8. Britska Kolumbija z glavnim mestom Viktorija na Venkúvrovem otoku v Tihem morju. Severno-zapadno zemljišče je trikrat toliko kaker vseh drugih sedem okrajin skupaj; prebivavcev pa ima največ Onterijska, kjer je tudi glavno mesto cele države Óteva (Ottawa). Največe mesto te države pa je Montréal v Kvíbeku.

V vsej Kanadi je prebivavcev okoli 4 milijone in pol, mejnimi katoličanov okoli 1 milijon in 809 tisoč, protestantov raznih ločin blizu 2 milijona, judov okoli 1000, indijanov malikovavcev do 327 tisoč. Katoličani imajo 4 cerkvene okrajine z ravno toliko nadškofijami, 17 škofij in 4 apostoljske vikarijate. — Cerkevna okrajina Hélifeška se razteza čez Novo Skocijo, Kraljiča Edvarda otok in Novi Brunsvik ter obsega nadškofijo Hélifeks in škofijo Éričet (Arichat) v prvi, škofijo Čárlottávn v drugi in škofijo Sent-Džon in Četem (Chatam) v tretji imenovani deželi. — Največ katoličanov je v okrajini Kvíbeški, ki obsega nadškofijo Kvíbek, 7 škofij in 1 apostoljski vikarijat. Kvíbeška dežela, Španski enaka po velikosti, je skoraj čisto katoliška; poleg 1 milijona in 300 tisoč katoličanov je namreč protestantov tamkaj le okoli 170 tisoč, ajdov kakih 50 tisoč. Katoličani kvíbeški so po rodu in jeziku francozi. — V Ontériji je nadškofija Toronto s 4 podružnimi škofijami in 1 apostoljskim vikarijatom. To je večinoma protestantovska dežela; poleg 1,235.000 protestantov je katoličanov tam le 270 tisoč; tudi ajdov je tu dosti, namreč okoli 200 tisoč. — Cerkevna okrajina sv. Bonifacija obsega nadškofijo sv. Bonifacija v Menitobi in škofijo sv. Aljberta v Severno-zapadnem zemljišču. Tu je tudi apostoljski vikarijat Asabaska-Mekkézijski (Athabaska-Mackenzie) in dalje proti zapadu vikarijat Britske Kolumbije. Cela ta cerkevna okrajina, ki šteje okoli 85 tisoč katoličanov, je izročena oblátom ali darovancem neomadežanega spočetja, francoski misijonski skupščini, ki jo je ustanovil leta 1815 škof marzeljski de

Mazenód. — Venkúvrovo otočje v Tihem morju ima škofijo, ki spada k órigonski cerkveni okrajini v Zedinjenih državah. Pod to škofijo, ki šteje okoli 6700 katoličanov, je tudi Aljaška, severno-zapadni vogál Amerike, nekedaj ruski, od leta 1867 zemljišče Zedinjenih držav, kupljeno od Rusov za 15 milijonov goljdinarjev. Aljaška ima prostora več ko za dve Avstriji, prebivavcev pa le okoli 30 tisoč, mej njimi 10 tisoč „pravoslavnih“, ki so jih spreobrnili ruski misijonarji. Katoličani imajo tamkaj neki 4 cerkvice in 1 misijonarja; koliko jih je, ne vemo.

(Dalje prih.)

Ptiči Matere Božje.

III. Slavček.

Slavček, to je pač ljubeznjiv ptiček, keterega lastnosti posebno lepo spominjajo na presveto Devico. Stare cerkvene pesmi zato sploh primerjajo Marijo „filoméli“, prijateljici petja, kaker so Gerki lepo imenovali slavca. In po pravici!

Slavček ima ponižno, preprosto obleko; perje njegovo, spodaj pepelnate, zgoraj temno-erjave barve, nema čisto nobenega lišpa. Kedo bi slutil v tako borni suknjici tolikanj imenitnega, slavnega pevca, kralja pojočih ptic?

Tudi kraljice angeljev, ko je hodila še po tem svetu, po obleki ter vsi unanji podobi nihče ne bi bil spoznal. In kaj pravim: kraljice angeljev! še da je po človeškem rojstvu kraljeve, Davidove, kervi, ne bi bil sodil nihče, ko jo je videl tako vbogo, tako preprosto, tako brez obenega lišpa in lepotičja. „Vse veličastvo kraljeve hčere je od znotraj“ — te besede psalemske (44, 14.) so se nad njo po čerki in popolnoma izpolnile.

O da bi hotel naš mladi svet nekoličko posnemati Marijo v tej reči ter ne tolikanj za unanje lipšanje in krišpanje, temuč za pravo, notranjo, dušno lepoto in čednost skerbeti! V resnici, povej mi, gdor vê, ali more lepa obleka lepega narediti človeka? Koliker dragi kamen pisan papir! Zato naj bi pač pomislile malo prešerne dekline, ki se oblačijo čez svoj stan, in svoje premoženje, ali niso smešne kaker tiste srake, ki so si bile pavjega perja nateknile, kaker basen pripoveduje? Slavčka, dekleta slovenske, slavčka ljubega si vzemite za zgled in ne delajte tako, da bi vam smel gdo po pravici reči: srake! —

Slavček ima čudno lep, zvoneč, in močan glas, čiger milina in sladkost človeku prevzemlje dušo in serce.

Neizrekljivo lep in sladak je bil in je zdaj še tolikanj bolj tudi Marijin glas, glas molitve njene v ušesih božjih, po besedah visoke pesmi, kjer pravi ženin ljubljeni nevesti: „Naj zveni tvoj glas v mojih ušesih; tvoj glas je namreč sladak; med in mleko je pod tvojim jezikom“. (2, 14; 4, 11.) V resnici, kaj more prijetniše, kaj slajše biti Bogu od molitve nje, ki je bila brez madeža spočeta, vsa lepa, vsa sveta, izvoljena mej ženami! — Ali ne le sladak, tudi močan in mogočen je bil in bo na vse veke Marijin glas. „Glej, dekla Gospodova sem“, je djala, „zgodí se mi po tvoji besedi!“ — in Sin Božji se je včlovečil v njenem telesu. Kaj si moremo misliti mogočnejšega od besed, ki so imele tak nasledek? Mogočen je bil pač tudi njen glas, ko je pozdravila teto v Zaharijevi hiši v gorah Judovih ter je na to njeno pozdravljenje sè svetim Duhom bila napolnjena Elizabeta, posvečen bil Janez v materinem telesu. Mogočna je bila njena rahla prošnja v Kani Galilejski. „Vina nimajo!“ je djala in zveličar je storil svoj prvi čudež, kaker je sam rekel, preden je bil prišel čas njegov. — In zdaj, ko na strani svojega božjega Sinu kraljuje v nebesih, kako ne bi vsega dosegla njena modra in mila prošnja? Mnogo čudežev je naredil Bog po svetem Frančišku, mnogo, premnogo po sv. Antonu; po Mariji pa jih dela dan na dan, njemu edinemu je znano njih število. Seveda je Božja in Marijina volja, da naj se priporočamo tudi drugim svetnikom, ki so postavljeni za posrednike v posebnih primerih. K Mariji pa se smemo zatekati zaupljivo v vsaki sili, v vseh potrebah; ko nam druga stvar božja nobena več ne more pomagati, ona nam še vedno lahko izprosi milosti in pomoči. In to tudi rada stori. Nikoger ona ne odpravi, nikoger ne zaverže ne zapusti, gdor se zaupljivo k nji zateče; saj je tolažnica žalostnih, pomoč kristijanov, pribežališče grešnikov! —

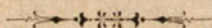
Slavček najrajše in najlepše poje po noči, v mraku in temi. Zdaj mило in tožno, zdaj veselo in poskočno zveni v gostem germovju njegov čisti, sreberni glas; zdaj se verste kaker ihtenje kratki zdihljaji, zdaj se zopet dolga, zamaknjena pesem razlega skozi tiho, toplo noč.

In Marija, ta nebeška slavka, kedaj zlasti povzdigne svoj glas pred tronom božjim? Ali ne po noči? ali ne, ko človeka mrak nesreče obda, ko ga tema pregrehe s črnim plaščem dušne smerti pokrije? Gotovo, milijoni in milijoni se zatekajo vsaki dan k nji

v sili in potrebi in ona jim izprosi pomoči. Milijoni zdihujejo k nji vsaki dan iz prepada nemilosti Božje, da bi jim pomagala vun, da bi jih pripeljala zopet na pravo pot, na pot pokore in stanovitnega poboljšanja; in Marijin mili glas jih vodi ljubeznjivo iz smertne sence na sončno stezo, ki pelje v življenje; ona jih slabotne rahlo podpira, z nebeškim lekem jim zdravi globoke rane. O, saj je ni stvari za Kristusom odrešenikom, ki bi tolikanj hrepenela po zveličanju vseh, kakor Marija, naša ljuba mati!

M o l i t v i c a.

Mogočen je tvoj glas, o sveta Devica; tvoja beseda vse doseže; prošnja tvoja ni bila nigdar zastoj. Na tvojo besedo je Bog postal človek; tvoje pozdravljenje je naklonilo posvečenje detetu v materinem telesu; po tvoji pohlevni prošnji je storil Vsegamogočni toliko tolikih čudežev! O, tudi nas se bo vsmilil na tvojo besedo; tudi nam bo podelil, kar nam je treba za kratko življenje na tem svetu in ohranil nas bo za srečno večno življenje na onem. Prosi, prosi torej za nas, o Marija! Amen.

Papež Leon XIII. in vesoljni predstojniki serafinskega reda.

Dne 7. malega serpana so bili pri papežu vosoljni predstojniki serafinskega reda, da se zahvalijo namestniku Kristusovemu za dobrohotnost Njihovo glede tretjega reda.

Sveti oče so povdarjali pred vsem ljubezen svojo do svetega očaka in tretjega reda serafinskega. „Vže od mladih nog“, so djali, „svetega Frančiška Asiškega posebno ljubim. Gotovo ljubite vi tako imenitnega očeta sè sinovsko ljubeznijo; ali tudi jaz ga z nemanjšo vdanostjo ljubim. Vže je bil prišel čas, da se vodilo tretjega reda nekoliko zljajša po okoliščinah sadanje dobe, kakor je želelo in prosilo mnogo škofov po svetu. Zato smo skerčili poste ter za tiste, ki ne morejo opravljati brevirja, le 12 očenašev, češčenasimarij in čast bodi Bogu določili, 5 namreč za zornice, 1 za hvalnice, po 1 za vsako uro, prvo, tretjo, šesto in deveto, in 2 naposled za večernice in sklepnice. V današnjih okoliščinah, ko se delo množi in rastejo skerbi za življenje, gorečnost kerščanska pa se hladi, je bilo treba vpogniti staro ostrost tretjega reda, da se jih več privabi k evangelijskemu duhu sv. Frančiška“.

Ko je nato eden izmej prečastitih generalov ponižno vprašal papeža, ali je odpravljena za duhovnike tretjega reda pravica, da se smejo posluževati frančiškanskega brevirja, so odgovorili papež; „Nikaker, temuč ta pravica ostane, samo, da se nikomer ne nalaga“.

In nadaljevaje začeto govorjenje so pristavili sveti oče: „Oporoko svojo glede sv. Frančiška sem hotel pisati, da mu izkažem svoje češčenje ter s tem zaslužim varstvo njegovo v življenju in brambo pred sodnjim stolom Kristusovim. Neketeri so mislili, da se je po novi vstanovi „Vsmiljeni Sin Božji“ tretji red znižal do preproste bratovščine. Tak ni naš namen, temuč kaker smo izrekli, bistvo in natora te naprave ostane, kaker je bilo, in ni preprosta skupščina, temuč pravi red. Vam, patri observanti, konventuali, kapucini in regularni tretjeredniki, pa gre, da ta spokorni red po redovnih mašnikih in vizitatorjih, in kjer ni vaših redovnikov, po pooblaščenih ravnateljih gojite in razširjete, da boste mogli doseči namen, ki ga je imel sv. oče Frančišek ter ga imamo tudi mi, v korist človeške družbe in pomnoženje kerščanske pobožnosti“.

Naposled so sv. oče dobrotljivo podelili apostoljski blagoslov prečastitim patrom generalom in vsem redovnikom, ki so njih skerbi izročeni.

(Acta O. M.)

Odpustki, novi in stari.

Dne 11. rožnega cveta letošnjega leta so podelili sv. oče papež **popolni odpustek** vsem vernim, kateri na dan sv. Frančiška ali na eden izmej sledečih sedem dni skesano izpovedani in obhajani katero koli cerkev ali očitno kapelo pobožno obišejo ter tam goreče molijo za edinost mej kerščanskimi knezi, iztrebljenje krivih ver, spreobrnjenje grešnikov in povikšanje svete matere katoliške cerkve. Nadalje podeljujejo tri sto dni odpustka vsem vernim, ki se vsaj skesanega serca vdeležijo devetdnevnic ali mesečnih pobožnih vaj na čast sv. Frančiška. Vsi ti odpustki se morejo obrniti tudi za verne duše v vjcal. Velja pa ta podelitev samo za deset let, do konca leta 1892. —

Po novi vstanovi o tretjem redu, natisnjeni v poslednjem zvezku, je očitno, da zanaprej popolni odpustek, vesoljna odveza in papežev blagoslov na dan sv. Alojzija odpade; potemtakem ne velja, kar je bilo v tem oziru v 6. zvezku str. 192 povedano. Veljavni pa ostanejo, dokler se ne prekličejo, seveda tudi za tretje-

rednike tisti popolni odpustki, ki jih morejo v naših cerkvah zadobivati vsi verniki.

Zahvala sv. Antonu.

Jaz sem bila bolna en mesec. Ne sicer, da bi bila ležala na postelji, pa znotraj me je vse bolelo pod srcem in pri srcu. Skusila sem marsikaj, pa mi ni pomagalo. Imam pa „Cvetje“; notri sem brala, kako velik priprošnjik in pomočnik da je sveti Anton Padovanski pri Bogu. Brala sem toliko čudežev! V srcu ginjena sem rekla, tudi jaz se obrnem do svetega Antona, on mi bo pomagal. Opravljala sem 9 dni zaporedoma nekoliko molitve in plačala eno sveto mašo vse njemu na čast. Res mi je nekoliko odleglo, pa ne dosti. Malo časa sem bila tako, pa ne še zdrava. Svetovali so mi in sama sem mislila iti h kakemu modremu zdravniku, pa deleč nisem mogla iti in misli so mi prišle, da naj se obrnem z večim zaupanjem do svetega Antona. Obljubim mu, da bom zopet opravljala devetdnevnicu in da, če mi izprosi zdravje, da bom dala brati še eno sveto mašo pred njegovim altarjem in da bom njemu v čast pisala k vam na Kostanjevico, da naznanite v „Cvetju“, če se vam bo prav zdelo. Obljubo sem storila tako in vedno bolj sem ozdravela in zdaj, ko sem boljši, sem izpolnila, kaker sem obljubila.

Tretjerednica Apolonija Groser.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

Jozefa Kodermac, iz Pevme na Goriškem, v svoji hudi, vže dveletni bolezni;

neki tretjerednik mariborske skupščine v velikih dušnih in telesnih stiskah, tudi glede volitve stanu.

Prav posebno pa priporočamo prečastitega očeta, ki so do zdaj dvanajst let zaporedoma v premnogih težavah in skerbeh z nevtrudljivo marljivostjo vladali to našo redovno okrajino, zdaj pa onemogli pod bremenom vže od spomladi nevarno bolehajo. Vedno vneti za vse, kar je dobrega, so si tudi za vstanovljenje tega lista blagovoljno prizadevali ter mu dobili iz Rima posebni blagoslov sv. očeta papeža; zato smemo pač prositi vse naše ljube bravece, naj Jih ne pozabijo v svojih pobožnih molitvah, naj prosijo z nami, da bi Jim vsmiljeni Bog polajšal terpljenje, podaljšal življenje ter zopet dal ljubo zdravje, ako je njegova sveta volja!
